

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Zbigniew Szczuka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 lipca 2017 r. w Warszawie

sprawy J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 14 grudnia 2016 r., znak: (...)

z dnia 23 grudnia 2016 r., znak: (...)

z dnia 23 lutego 2017 r., znak: (...)

zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że do ustalenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999 r. przyjmuje dochód uzyskany przez odwołującą J. P. w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w kwocie w wysokości 2.002.000,00 zł (dwa miliony, dwa tysiące złotych) za rok 1994.

UZASADNIENIE

W dniu 13 lutym 2017r. (data prezentaty w ZUS) **J. P.** złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 14 grudnia 2016r. o ustaleniu kapitału początkowego oraz decyzji z dnia 23 grudnia 2016r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego znak: (...), zarzucając im niezgodność ze stanem faktycznym.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wyjaśniła, że w roku 1994 pracowała w wymiarze pełnego etatu w Przedsiębiorstwie(...) na stanowisku radcy prawnego i radcy prawnego-koordynatora w dziale prawnym oraz w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku radcy porwanego w (...) Szpitalu (...). Ubezpieczona wskazała, że w punkcie V obu decyzji organ rentowy nie uwzględnił osiągniętego przez nią dochodu za rok 1994 w kwocie 2.002.000,02

złotych uzasadniając swoje postępowanie brakiem informacji co do tego, czy od wynagrodzenia radców prawnych odprowadzono składkę na ubezpieczenie społeczne. W ocenie odwołującej ZUS dysponując dokumentacją dotyczącą zatrudnienia nie powinien mieć wątpliwości w tym zakresie, gdyż skoro od wynagrodzeń pracowników były odprowadzane składki, to objęły one również radców prawnych. Ponadto odwołująca zakwestionowała przyjęcie przez organ rentowy wynagrodzenia minimalnego za okres zatrudnienia w (...) Banku S.A. w L. od 1 kwietnia 1997r. do 30 czerwca 1997r.

Na rozprawie w dniu 7 lipca 2017r. J. P. rozszerzyła odwołanie na decyzję z dnia 23 lutego 2017r.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 marca 2017r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o umorzenie postępowania w zakresie, w jakim decyzją z dnia 23 lutego 2017r. organ rentowy zaspokoił roszczenie odwołującej oraz oddalenie odwołania J. P. w pozostałym zakresie.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wyjaśnił, że na mocy skarżonych decyzji z dnia 14 grudnia 2016r. i 23 grudnia 2016r. ustalił kapitał początkowy odwołującej w wysokości odpowiednio 164.016,93 zł oraz 225.318,72 zł. W obu decyzjach organ rentowy nie uwzględnił dochodu za rok 1994 w wysokości wnioskowanej przez odwołującą, gdyż na listach płac z (...) kwota wynagrodzenia została dopisana dodatkowo, poniżej wiersza „razem”, zatem poza składnikami, które stanowiło podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. W tych okolicznościach zdaniem organu rentowego istnieje wątpliwość, czy wynagrodzenie to stanowiło podstawę wymiaru składek. Odnosząc się z kolei do okresu zatrudnienia odwołującej w (...) S.A. w L. organ rentowy wskazał, że odwołująca nie przedstawiła dokumentów potwierdzających faktycznie osiągnięte w tym okresie wynagrodzenie. W oparciu o załączoną do treści odwołania umowę o pracę organ rentowy na mocy decyzji z dnia 23 lutego 2017r. przyjął do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenie wynikające z tej umowy w wysokości 3.300,00 zł.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 1 lutego 1993r. do 29 marca 1996r. J. P. była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku radcy prawnego i kierownika działu-koordynatora, w pełnym wymiarze czasu pracy. Z tytułu zatrudnienia w ww. przedsiębiorstwie odwołująca otrzymała wynagrodzenie w wysokości 98.160.000,00 zł w 1993 roku, 176.909.000,00 zł w 1994 roku, 20.336,27 zł w 1995 roku oraz 6.930,07 zł w 1996 roku (listy płac k. 43-47 a.r., świadectwo pracy k. 39 a.r.).

Odwołująca na przełomie lat 1992-2003 była również zatrudniona na podstawie umowy o pracę w (...) Szpitalu (...) w W. na stanowisku radcy prawnego. W okresie od 13 stycznia 1992r. do 31 stycznia 1998r. odwołująca była zatrudniona na 1/2 etatu, natomiast w okresie od 1 lutego 1998r. do 22 grudnia 2003r. była zatrudniona na 3/4 etatu. W 1994 roku odwołująca osiągnęła z tytułu zatrudnienia u ww. pracodawcy wynagrodzenie w wysokości 35.194.000,00 złotych (zaświadczenia Rp-7 k. 35-37 a.r.).

W okresie od 1 kwietnia 1997r. do 30 czerwca 1997r. odwołująca była zatrudniona w (...) Banku S.A. w L. (...) Oddziale w W. na stanowisku radcy prawnego w wymiarze 1/2 etatu, z tytułu zatrudnienia w powyższej firmie osiągnęła dochód w wysokości 3.300 zł (świadectwo pracy k. 58 a.r., umowa o pracę k. 4 a.s.).

W dniu 29 listopada 2016r. J. P. zwróciła się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z wnioskiem o emeryturę (wniosek z załącznikami k. 1-65 a.r.).

Rozpoznając wniosek ubezpieczonej Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał w dniu 14 grudnia 2016r. decyzję znak: (...) na podstawie której ustalił kapitał początkowy J. P. w wysokości 164.016,93 złotych, przyjmując

do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego okres 10 lat od roku 1989 do roku 1998. Za rok 1994r. organ rentowy przyjął łączne wynagrodzenie w wysokości 206.303.500,00 zł, natomiast za rok 1997 w wysokości 35.511,10 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego nie przyjął dochodu za rok 1994r. w wysokości 2.002.000,00 zł gdyż brak informacji, czy od wynagrodzenia radców prawnych odprowadzono składkę na ubezpieczenie społeczne oraz kwoty 3.797.500,00 zł, gdyż fundusz socjalny nie stanowił podstawy wymiaru składek (decyzja ZUS z 14.12.2016r., wykaz dochodów – nieoznaczone karty a.r.).

Na wniosek odwołującej Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownie, w dniu 23 grudnia 2016r., wydał decyzję w sprawie ustalenia kapitału początkowego, ustalając jego wartość w wysokości 225.318,72 zł przyjmując do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenie osiągnięte w latach 1988-1990 oraz 1992-1998. Za lata 1994 i 1997 organ rentowy przyjął takie same wartości jak w poprzednio wydanej decyzji, ponownie nie uwzględniając kwot dochodu 2.002.000,00 zł i 3.797.500,00 zł osiągniętych w roku 1994r. z tożsamyh powodów (decyzja ZUS z 23.12.2016r., wykaz dochodów – nieoznaczone karty a.r.).

J. P. odwołała się od obu powyższych decyzji organu rentowego, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 2 a.s.).

W związku z wniesieniem odwołania przez ubezpieczoną, na mocy wydanej w dniu 23 lutym 2017r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej, ustalając jego wartość w kwocie 221.542,09 zł. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego odwołującego organ rentowy przyjął lata 1989-1998. Za rok 1994 organ rentowy przyjął takie same wartości jak w skarżonych decyzjach, zaś za rok 1997 przyjął dochód odwołującej w wysokości 38.202.10 zł, uwzględniając dochód osiągnięty przez odwołującą w (...) S.A. w L. (decyzja ZUS z 23.02.2016r., wykaz dochodów – nieoznaczone karty a.r., odpowiedź na odwołanie k. 5 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego obejmującego przede wszystkim dowody z dokumentów. Dokumenty przedłożone przez strony niniejszego postępowania stanowią obiektywny oraz w pełni wiarygodny materiał dowodowy. W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu, zebrane w toku postępowania dowody stanowiły wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z dnia 14 grudnia 2016r., 23 grudnia 2016r. oraz 23 lutego 2016r. było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 887) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 ustawy, pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia, ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art. 173 ust. 3).

W myśl art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3).

W myśl art. 53 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emerytura wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz
 - 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
 - 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych
- z uwzględnieniem art. 55.

Spór w niniejszej sprawie koncentrował się wokół szeregu decyzji organu rentowego w zakresie ustalenia kapitału początkowego J. P.. Ubezpieczona zakwestionowała skarżone decyzje domagając się uwzględnienia do obliczenia kapitału początkowego dochodu za rok 1994 w wysokości 2.002.000,02 złotych oraz uwzględnienia dochodu z tytułu zatrudnienia w (...) Banku S.A. w L. w roku 1997. Z kolei organ rentowy w uzasadnieniach skarżonych decyzji wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego nie przyjął dochodu za rok 1994r. w wysokości 2.002.000,00 zł gdyż brak informacji, czy od wynagrodzenia radców prawnych odprowadzono składkę na ubezpieczenie społeczne. Natomiast w przedmiocie drugiego z wymienionych roszczeń powódki organ rentowy wyjaśnił, że w związku z przedłożeniem przez odwołującą umowy o pracę z (...) S.A. w L. na mocy wydanej w dniu 23 lutym 2017r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonej, przyjmując rok 1997 dochód odwołującej w wysokości 38.202.10 zł, t.j. z uwzględnieniem osiągniętego przez ubezpieczoną dochodu w wysokości 3.300,00 zł z okresu jej zatrudnienia w (...) S.A. w L.. W tym też zakresie odwołanie stało się w toku postępowania bezsporne.

Odnosząc się z kolei do pierwszego z żądań odwołującej Sąd Okręgowy wskazuje, że powyższa kwestia była przedmiotem rozważań judykatury. W wyroku z dnia 6 kwietnia 2006r. II UK 185/06 Sąd Najwyższy przesądził, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne. Sąd Najwyższy stwierdził, że uzależnienie uznania okresu zatrudnienia wykonywanego w poprzednim stanie prawnym za okres składkowy od opłacenia przez pracodawcę składek, klóciłoby się z zasadą równego traktowania wszystkich ubezpieczonych sformułowaną w art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wprowadzałoby bowiem zróżnicowanie pracowników pozostających w zatrudnieniu przed wejściem w życie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez nałożenie obowiązku wykazania faktu opłacenia składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne tylko na niektórych a nie wszystkich pracowników. Wynika to stąd, że na gruncie wydanego na podstawie art. 33 ust. 2

ustawy o organizacji i finansowania ubezpieczeń społecznych rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek

na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (t.j. Dz.U. z 1993 r. Nr 68, poz. 330 ze zm.) obowiązek imiennego zgłaszania do ubezpieczenia społecznego miały zakłady pracy zatrudniające nie więcej niż 20 pracowników, a zakłady zatrudniające większą liczbę pracowników zgłaszały ich do ubezpieczenia przez podanie łącznej liczby pracowników zatrudnionych w okresie rozliczeniowym (§ 12 ust. 3 i 4). W przypadku nieuregulowania przez pracodawcę zatrudniającego więcej niż 20 pracowników składek na ubezpieczenie społeczne w należytym wysokości, nie było możliwości stwierdzenia faktu opłacenia składek na ubezpieczenie konkretnego pracownika.

Skoro wykazanie faktu opłacenia składek przez pracodawcę nie było wymagane do uznania większości pracowników za ubezpieczonych i w konsekwencji uznania ich okresu zatrudnienia za okres składkowy, nie można przyjąć, że dla wąskiej grupy pracowników wprowadzono dodatkowy warunek, jakim jest opłacenie składki przez pracodawcę. Warunki uzyskania prawa do świadczeń lub ich wysokości nie mogą być bowiem zróżnicowane

w stosunku do pracowników w zależności od wielkości zatrudniającego ich zakładu pracy.

W konsekwencji dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy

w rozumieniu art. 6 ust. 2 tej ustawy nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę faktu opłacenia przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne. Zgodnie z § 21 i 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładu pracy o zatrudnieniu, a także zeznania świadków. Nie ma tu więc mowy o obowiązku przedkładania dowodów stwierdzających zgłoszenie do ubezpieczenia i opłacanie składek (por. przykładowo wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 4 grudnia 2012r. III AUa 586/12 oraz Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z 21 kwietnia 2016r. V U 952/15).

Choć powyższe orzecznictwo nie odnosi się bezpośrednio do możliwości uwzględnienia dochodu za konkretny rok przy ustalaniu kapitału początkowego, to w ocenie Sądu ma jednak zastosowanie w niniejszej sprawie, bowiem ubezpieczeni, których okresy zatrudnienia przypadają na lata poprzedzające wejście w życie ustawy emerytalnej nie mają obowiązku udowadniania faktu uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne przez pracodawcę.

Nie ma natomiast wątpliwości, że okresy zatrudnienia ubezpieczonej w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. oraz (...) Szpitalu (...)

w W. na stanowisku radcy prawnego przypadające na rok 1994 stanowiły okresy składkowe podlegające uwzględnieniu przy ustalaniu kapitału początkowego ubezpieczonej celem ustalenia wysokości przysługującej jej emerytury. Oznacza to, że uzyskane przez nią wówczas wynagrodzenie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego, tym bardziej, że sporny składnik wynagrodzenia otrzymywany przez ubezpieczoną z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. – określony w kartach płac załączonych do akt rentowych – wynikał ze stosunku pracy łączącego odwołującą

z pracodawcą. Pracodawca wyróżnił ten składnik na tle innych, co wskazuje, że nie stanowił on świadczenia takiego rodzaju, które nie byłoby uwzględniane przy obliczaniu kapitału początkowego, jak np. fundusz socjalny. Zdaniem Sądu rację ma więc odwołująca, że skoro radcowie prawni byli zatrudniani na podstawie umowy o pracę i w związku z tym byli wynagradzani tak jak pozostali pracownicy, to nie istnieją żadne przeszkody ku temu, aby stwierdzić, iż od ich wynagrodzenia również była odprowadzana składka.

Sąd Okręgowy nie podzielił argumentacji organu rentowego prezentowanej w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie, gdyż nie była ona przekonująca, a ponadto nie była spójna z uzasadnieniem skarżonych decyzji. Organ rentowy powoływał się na fakt,

że na karcie płac za rok 1994 sporna kwota dochodu została dopisana dodatkowo, jednakże bliższa analiza tego dokumentu prowadzi do wniosku, że wykazane na niej obliczenia dokonane przez pracodawcę stanowiły proces ustalenia ostatecznej kwoty wynagrodzenia osiągniętej za ten rok z uwzględnieniem sum wszystkich składników wynagrodzenia.

W ocenie Sądu takie ujęcie wynagrodzenia za konkretny rok nie powinno być traktowane negatywnie, tym bardziej, że pracodawca w sposób wyraźny zaprezentował sposób, w jaki wyliczył wynagrodzenie odwołującej w danym roku. Stanowisko wyrażone w odpowiedzi na odwołanie było również odmienne od tego, co organ rentowy przedstawił w uzasadnieniu skarżonych decyzji jako powód nieuwzględnienia spornej kwoty dochodu przy ustalaniu kapitału początkowego. W tych okolicznościach trudno mieć pewność, czy organ rentowy nie uwzględniając spornej kwoty powołuje się na brak wiedzy co do tego, czy została od niej uiszczona składka na ubezpieczenia przez pracodawcę – do czego Sąd odniósł się powyżej – czy też na wskazywane rzekome nieścisłości w kartach płac.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał odwołanie J. P. za zasadne. Sporna kwota w wysokości 2.002.000,02 złotych uzyskana przez odwołującą z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. jako wynagrodzenie radcy prawnego podlega uwzględnieniu przy ustaleniu kapitału początkowego. Z tych też względów Sąd orzekając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z treścią sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

(...)